

Samen

Aan tafel

De disgenoten

*Het simpele gerei,
het brood, dat is gesneden,
de stilte, de gebeden –
Want de avond is nabij.
Uit tranen en uit pijn
dit samenzijn verkregen:
bij sober brood de zegen
twee in úw naam te zijn.
Waar aan de witte dis
uw teken wordt beleden
verschijnt Gij – : ‘u zij vrede’.
gij Brood – gij Wijn – gij Vis.*

Ida Gerhardt

Aan tafel

Op verzoek van de redactie van SAMEN schrijven we graag iets over activiteiten rondom het jaarthema 'Aan tafel' die plaatsvonden in de Johannesgemeente.

Allereerst was er de thema-avond in oktober 2022. Het was een avond voor alle wijkgemeenten van de PGE in Eindhoven. De uitnodiging was om met elkaar van gedachten te wisselen over de betekenis en vooral de beleving van de avondmaalsviering in onze gemeenten. Het werd uiteindelijk een boeiend gesprek tussen voorgangers, die met een vijftal aanwezig waren en een klein aantal andere deelnemers dat ruimschoots op de vingers van één hand te tellen was. Je kunt vermoeden dat het iets zegt over hoe sterk het thema leefde en leeft bij gemeenteleden...

Dit jaar is er twee keer een bijeenkomst van 'Tour' geweest die georganiseerd werd rondom het jaarthema. 'Tour' is een groep van en voor gemeenteleden (in de leeftijd van ongeveer 30-65 jaar) die zo'n zes keer jaar samenkomt op een vrijdagavond.

De eerste keer spraken we over de beleving van de viering van de Maaltijd van de Heer. We deden dat aan de hand van accenten die in het oecumenisch gesprek over Eucharistie en Avondmaal zijn benoemd:

- Dank aan God, de Vader
- Gedachtenis van Christus
- Aanroeping van de heilige Geest
- Gemeenschap van gelovigen
- Maaltijd van het Koninkrijk

Gedachtenis aan Christus en Gemeenschap van gelovigen bleken het meest herkend en het sterkst beleefd te worden. Het stil staan bij de weg die Jezus is gegaan, zijn lijden, sterven en opstanding en het volgen van het voorbeeld van Zijn gevende liefde werden genoemd.

Aan tafel word je gezien en gekend

Het samen vieren wordt als belangrijk beleefd. Er is een gevoel van verbondenheid als brood en wijn gedeeld worden. Toch zijn er ook vragen: bij de lopende viering die we in de Johannesgemeente kennen vier je weliswaar samen, maar tegelijkertijd is het ook individueel. Er kunnen regels zijn wie mogen deelnemen aan de viering en wie niet, dan is er niet echt sprake van gemeenschap. Het wordt belangrijk gevonden dat op z'n minst iedereen die gedoopt is – en daarmee lid van de Kerk is geworden – mee kan vieren.

De avond was voor de kerkenraad aanleiding om na te denken over de vorm van de viering van de Maaltijd van de Heer. Gezocht wordt naar

andere manieren van vieren. Bijvoorbeeld op een ander (eerder) moment in de dienst, zodat de Maaltijdviering niet het karakter van een sluitstuk heeft en daardoor misschien niet de aandacht krijgt die het nodig heeft. Of door voor een andere liturgie dan gebruikelijk te kiezen. Zo zorgt een gezongen tafelgebed voor een heel andere beleving, die wat meer het feestelijke karakter van de maaltijdviering laat zien.

Een tweede avond had als thema: Met wie zou je aan tafel willen zitten?

De avond begon, zoals elke bijeenkomst van Tour, met de mogelijkheid om samen te eten. De ontdekking daarbij is dat je aan tafel makkelijk en al heel snel persoonlijk met elkaar praat. Er blijkt aan tafel ook genoeg veiligheid te zijn om ook over dingen te praten die een gevoelige lading hebben.

Daarna werden we uitgenodigd om in tweetallen verder te praten over de vraag met wie je aan tafel zou willen zitten. Gevraagd werd om aan elkaar te vertellen wie je zou kiezen en waarom je die persoon zou willen ontmoeten.

Namen werden genoemd van mensen dichtbij: familie, burens, oud-klasgenoten... en van mensen verder weg: Nelson Mandela, Tina Turner, Johann Sebastian Bach...

Het werden mooie gesprekken over vroeger, maar niet minder over de toekomst. Zo vertelden we elkaar over voorbeelden, verlangens, dromen en

idealen. In de anderen die je noemde herkende je ook iets van jezelf.

Een eenvoudige vraag bleek geweldig veel op te roepen en los te maken.

Ook was er in maart een avond – opnieuw voor alle wijkgemeenten van de PGE – waarop vertegenwoordigers van christendom, islam en hindoeïsme vertelden over de betekenis die een maaltijd heeft binnen hun traditie.

Het werden heel verschillende verhalen en ervaringen. Er werd gesproken over de eucharistie, maar ook over de dagelijkse maaltijd. Opnieuw werden verbondenheid met elkaar en gastvrijheid genoemd. Boeiend was het om in een heel open gesprek te horen hoe 'samen eten' of ook tijdelijk niet eten (vasten) bij verschillende religies een belangrijke rol spelen en welke betekenis er aan gegeven wordt.

Verbondenheid met elkaar en gastvrijheid

In een vorig nummer van SAMEN heeft u al kunnen lezen over 'Samen eten'. Dat gezamenlijke maaltijden – met name voor alleengaanden, maar ook voor iedereen die het belangrijk vindt om anderen te ontmoeten – die op de laatste vrijdag van de maand in de Johanneskerk worden gehouden. Het is fijn dat er dan voor je gekookt is, het is gezellig om met elkaar aan tafel te zitten en het is waardevol om anderen te ontmoeten en te spreken.

Op een andere plaats in dit nummer van SAMEN kunt u lezen over het paasontbijt in de Johannesgemeente.

In de verschillende activiteiten werd vooral gezegd dat bij een maaltijd de ontmoeting met anderen belangrijk en van veel betekenis is. Samen eten verbindt mensen en aan tafel worden vaak vreugden en zorgen gedeeld. Verdriet, geluk en dromen kunnen er uitgesproken worden. Aan tafel word je gezien en gekend.

Met Pasen aan tafel in de Johanneskerk

Bij het binnenkomen in de kerkzaal wordt onze blik meteen getrokken naar de avondmaalstafel. Rond deze tafel vieren we maandelijks de Maaltijd van de Heer. Het is bij uitstek een viering waar gemeenteleden en gasten, jong en oud, zich uitgenodigd voelen en welkom weten. De avondmaalstafel is de plek waar omzien naar elkaar, binnen en buiten de gemeente begint.

Met het jaarthema van de PKN in gedachten opperde één van onze wijkpredikanten om op Paasmorgen de Maaltijd van de Heer op een andere manier te vieren.

Er werd besloten om de Paasviering met een Paasontbijt te beginnen. De hele gemeente werd uitgenodigd voor deze maaltijd en net zoals bij de maandelijks viering van de Maaltijd van de Heer, was ook iedereen hier welkom.

Een stukje terug in de tijd. De eerste christengemeenten begonnen met mensen die zich verzamelden en allemaal iets meenamen om te eten. Het breken en delen is daar onderdeel van gaan uitmaken. Daaruit is het Avondmaal ontstaan.

Terug naar Paasmorgen in de Johanneskerk. In groten getale hebben gemeenteleden en gasten gehoor gegeven aan de uitnodiging om samen de Paasviering te beginnen met een ontbijt.

Tafels van verbinding

Dankzij de inzet van een aantal gemeenteleden konden wij alle gasten ontvangen in een feestelijke ruimte, waar tafels gedekt en buffettafels gereed waren. Veel gemeenteleden brachten ook iets mee om te delen met anderen. Het was bijzonder om te

ervaren, dat veel gemeenteleden bij binnenkomst vroegen of zij konden meehelpen.

Zo werd het een gebeuren van de hele gemeente, iedereen voelde zich betrokken.

Om half tien begon de Viering.

De cantorij opende met lied 296: Die de morgen ontbood.

De gedekte tafels werden tafels van verbinding, mensen konden al etende hun verhaal kwijt aan elkaar. Aan tafel was er ruimte om gevoelens te delen, gevoelens van blijdschap, maar ook van verdriet.

Met het zingen van het Taizé-lied Christus resurrexit nodigde de cantorij de mensen uit om naar de kerkzaal te komen waar de viering verder ging.

Wat was het goed om te ervaren dat door de viering te beginnen met een maaltijd er weer energie stroomde in de gemeente. Het was voor velen moeilijk om na een langdurige periode van beperkende maatregelen de draad weer op te pakken. Ik voelde dat het warme gevoel, dat zo bij de Johannesgemeente past, weer helemaal terug is. De gemeente is weer opgestaan.

Je verhaal kwijt kunnen

We hebben ook van onze overvloed mogen delen. Na de viering heeft een diaken alles wat er over was van onze maaltijd naar het diaconaal centrum 't Hemeltje gebracht.

Dank aan een ieder die mee heeft geholpen om van deze bijzondere viering een echt feest te maken.

Ik wil afsluiten met een lied dat Janny Sollman schreef bij het jaarthema.

*Tezamen aan tafel, verbonden in eenheid,
Uw liefde en trouw schuiven steeds bij ons aan.
Aan tafel gesprekken, ons oor ligt te luistren,
De naaste te horen en met hem te gaan.
Uit overvloed leven, uit overvloed delen,
De wereld is groter dan het hier en nu.
Veel gasten dus noden en hen aangeboden,
Want ook voor hen is die liefde van U.*

*Nu wij hier vandaan gaan, gevoed met uw woorden,
Gelaafd aan uw tafel van liefde en trouw.
Die tafel staat steeds weer gedekt voor ons allen,
Wij komen ons voeden hier in dit gebouw.
En nu in de wereld, uw voedsel verspreiden,
U leerde ons delen; uw tafel is groot.
Uw maaltijd voor allen, U laat niemand vallen,
Dus gaan wij de wereld in, delend uw brood.*

De melodie is van lied 425: Vervul met uw zegen.

*Diny Zuidam,
voorzitter Johannesgemeente*

Lopende Zaken

De Algemene Kerkenraad vergadert normaal vijf keer per jaar. De gewoonte is om iedere vergadering te beginnen met het bespreken van een inhoudelijk onderwerp.

Zo hebben we in januari samen gezeten met de redactie van SAMEN en gesproken over hun toekomstplannen. Tijdens de laatste vergadering in april hebben we gesproken over het studentenpastoraat. Gasten waren een aantal vertegenwoordigers van Tint Eindhoven en van IFES. Tint is een organisatie die studenten, zowel Nederlandse als internationale, ondersteunt in hun persoonlijke en geestelijke ontwikkeling. Zij geven trainingen, workshops en coaching. IFES is een landelijke organisatie die verbonden is met christelijke studentenverenigingen, in Eindhoven is dat met de studentenvereniging Ichthus. Namens IFES was de studentenwerker aanwezig die actief is namens deze organisatie in Eindhoven. Tijdens onze vergadering hadden we een open gesprek over het werk in het studentenpastoraat, speciaal over de uit-

dagingen in het post-coronatijdperk. Een grote groep studenten heeft tijdens corona niet aan het normale studentenleven meegedaan en is nu pas in staat dit te doen; zij moeten net als eerstejaars studenten wennen aan een nieuwe leefomgeving, ook al studeren ze daar al meer dan een jaar. Dit schept allerlei problemen en zowel Tint als IFES helpen studenten hiermee om te gaan via trainingen maar ook door persoonlijke coaching.

Op de volgende AK-vergadering in juni zijn we van plan te spreken over de plaatselijke regeling van onze gemeente. Deze is op dit moment nog steeds gebaseerd op de kerkorde zoals die eruit zag voor 2017. Na die tijd zijn er een flink aantal aanpassingen geweest in de kerkorde en het is zaak onze plaatselijke regeling hiervoor aan te passen. De belangrijkste aanpassingen zullen we echter moeten maken op het gebied van het aantal leden van onze bestuursorganen. Zoals eerder geschreven hebben we op dit moment een groot aantal vacatures, die we niet meer helemaal zullen kunnen opvullen. We zullen daarom moeten

bespreken het aantal leden te verkleinen in lijn met de huidige situatie, waarbij we wel moeten vasthouden aan het minimum in de kerkorde. De AK bijvoorbeeld heeft nu officieel 12 leden (waarvan 3 vacatures), terwijl het absolute minimum 7 is. Hiermee samenhangend is het plan ook de werklust te verlagen. Zo is er in april afgesproken om voortaan niet meer met het moderamen van de AK te vergaderen. Naast het minder vergaderen zullen we waarschijnlijk in de toekomst ook minder onderwerpen gaan oppakken. Het blijft moeilijk om voldoende leden voor de Algemene Kerkenraad te vinden. Zo zullen we in de vergadering van juni afscheid nemen van drie van onze AK-leden. We hopen natuurlijk dat er voor een aantal van hen vervangers komen, maar dat is verre van zeker. Met Gods hulp zullen we het werk voortzetten. Het geeft eens te meer aan hoe belangrijk het is om over de toekomst van de gemeente na te gaan denken, zoals in mijn vorige stukje verteld.

*Henk Grootjans,
voorzitter AK*

Delen uit je eigen leven...

Een poosje geleden spraken we met IFES collega's over de keuzes die studenten maken ten aanzien van studie en werk. Een korte vragenlijst voor de studenten gaf ons iets meer inzicht hierin. Een aantal vragen werd beantwoord zoals: Wat zijn je verwachtingen voor je studie/werk? Wat vind je belangrijk voor je toekomstige baan? Wat zijn je frustraties ten aanzien van je studie/werk? Hoe past je studie of werk in een grotere visie of plan? Wat kunnen studentenwerkers bijdragen aan voorbereiding op je toekomstige werk?

Onderschrift foto: Jetty Bredius

Eén student gaf aan dat er vooral behoefte is aan voorbeelden vanuit de dagelijkse praktijk van het leven. Hoe ben jij zelf met frustraties omgegaan? Wat zijn jouw verwachtingen geweest en hoe zijn die uitgekomen? Wat heb jij moeten leren in je baan en hoe ben jij bezig om dit weer door te geven aan anderen? Hoe sta je als christen in de maatschappij en hoe maak je de juiste keuzes? Het zet mijzelf aan het denken. Wat was belangrijk voor mij in de verschillende periodes van mijn werkende leven en wie waren mijn voorbeelden? Wie waren mijn voorbeelden in mijn werk als verpleegkundige in binnenland en buitenland, als studentenwerker, maar vooral ook in mijn christen zijn? Het brengt mij bij de vraag: Wat vind ik belangrijk en wat is de kern van mijn identiteit? Mijn werk, mijn familie, mijn nationaliteit of mijn relatie met Jezus?

Zelf heb ik veel mogen leren van christelijke vrienden en collega's. Mensen die voor mij een voorbeeld zijn geweest om vanuit hun christen zijn de mensen om hen heen te benaderen.

Vanuit de Bijbel is Paulus ook een voorbeeld voor

mij. Paulus had geen gemakkelijk leven. Maar juist in het leven van Paulus zien we Gods belofte vervuld worden. Hij is bij Paulus en bij ons in alle omstandigheden van het leven. In zijn leven zien we ook dat God iedereen kan gebruiken in Zijn dienst, hoe vijandig mensen ook geweest zijn. Paulus' identiteit wordt gevormd door zijn relatie met Jezus Christus. Hij introduceert zichzelf in verschillende brieven als: Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus. En vandaaruit leeft hij zijn leven als christen, gaat hij om met de vele moeilijkheden die er op zijn pad gekomen zijn, doet hij zijn werk als zendingswerker en is hij een voorbeeld voor velen. In gesprek met de studenten is identiteit een belangrijk onderwerp. Wie ben ik eigenlijk en wat vind ik belangrijk? Ik hoop dat door de ontmoetingen, het delen van levenservaringen en de Bijbelstudies steeds meer ervaren mag worden wat het betekent om vanuit je relatie met Jezus Christus te leven.

Wat is de kern van jouw identiteit?

Jetty Bredius – Stafwerker IFES

In memoriam ds. Jan van Pijkeren

Ik vraag geen oogst; ik heb geen schuren, ik sta in uw dienst zonder bezit. Maar ik ben rijk in dit: dat ik den ploeg van uw woord mag besturen.

Uit: De Ploeger - Adriaan Roland Holst

Op zondag 30 april is ds. Jan van Pijkeren overleden in de leeftijd van 75 jaar. Een paar jaar na zijn emeritaat, in 2012, is hij samen met zijn vrouw Francien verhuisd. Eindhoven ruilden ze in voor Lochem, om daar in de prachtige Achterhoek te genieten van het welverdiende pensioen. Dat pensioen was trouwens maar betrekkelijk. Want tot voorbij het moment dat hij ziek werd, heeft Jan de kerk gediend met liefde en vreugde.

Jan begon zijn predikantschap in 1974 in Meliskerke, nadat hij in Kampen theologie had gestudeerd. Achtereenvolgens stond hij in Hilversum, Breda, Doorn, en als laatste gemeente in Eindhoven. Jan was predikant in hart en nieren. Hij hield van de kerk en haar mensen. Velen kennen hem uit allerlei kerkelijke gremia: De synode. Raad van Deputaten 'Samen op Weg'. De Bond van Nederlandse Predikanten. En gedurende zijn predikantschap heeft hij ook regelmatig consulentschappen op zich genomen, dus ook nog ná zijn emeritaat.

Jan had binnen het werk bijzondere aandacht en liefde voor de oecumene. Daarom was hij ook

nauw betrokken bij het Samen-op-wegproces: hij had een diep verlangen naar de eenheid van de christelijke kerk. Het ging hem aan het hart dat de christelijke kerk zo hopeloos verdeeld is geraakt, door de tijden heen. Gedreven door dat verlangen heeft Jan aan talloze oecumenische ontmoetingen meegedaan. Daarbij was de spiritualiteit een drijvende kracht, want in de spiritualiteit stijgt je uit boven kerkpolitiek, in het gedeelde geloof stijgt je boven tegenstellingen uit. De kerk als plaatselijk clubje dat zich van niemand wat aantrekt: dat stond Jan echt tegen. Want als gemeente, maar ook als individueel gelovige, sta je in een traditie, gedragen en geïnspireerd door het Woord van God: je maakt deel uit van de wereldwijde Christelijke kerk, waarin de vreugde van het evangelie altijd centraal moet staan.

In de dankdienst voor zijn leven, die werd gehouden in de Gudulakerk in Lochem, hebben we gelezen uit het evangelie van Johannes, hoofdstuk 15: 9-12. Daarin zijn liefde en vreugde de centrale begrippen. Ze passen helemaal bij Jan: gedragen en gevoerd door de liefde is Jan zijn weg door het leven gegaan – als echtgenoot, als vader, als vriend, als dominee. Hij was altijd bereid te helpen, als hij kon. Of het nu ging om belastingaangifte, het afvoeren van puin, de batterijen van het gehoor toestel van een pastorant vervangen, of mensen bijstaan in verlies en verdriet; hij deed het – met alle liefde. Hij was genereus, dankbaar voor ieder

samenzijn, voor wezenlijk contact, gedeelde spiritualiteit, gedeelde liefde.

In dankbaarheid heeft Jan het leven losgelaten, dankbaar om alles wat hem gegeven was. In alles zag hij het licht van Pasen doorschijnen. Het licht dat doorbreekt in de nacht. Het licht dat er is en dat komt – elke nieuwe morgen. We zullen Jan missen.

Kirsten Wuijster

Het laatste avondmaal

'Het Laatste Avondmaal' is een muurschildering van Leonardo da Vinci in de refter van het klooster Santa Maria delle Grazie in Milaan. Dit thema was traditioneel voor eetzaal van kloosters. Het fresco (460 x 880 cm) werd gemaakt vanaf 1495 en voltooid in 1498. Deze tijd wordt wel aangeduid als het begin van de 'hoge renaissance'. In die tijd vindt er een verandering plaats in de ontwikkeling van de Renaissance tot dan toe.

Uit de traditie waarop in afbeeldingen het laatste avondmaal werd weergegeven heeft Leonardo de conventie overgenomen om alle personen tijdens het diner aan één kant van de tafel af te beelden, zodat geen van de aanwezigen in de rug wordt gekeken, behalve Judas, die tegenover de andere apostelen aan de andere kant van de tafel, werd gezet. We zien dat bijvoorbeeld in het werk van Andrea del Castagno. Vijftig jaar eerder maakte hij een fresco voor het Sant 'Appolonia Klooster in Florence. Dit 'Laatste Avondmaal' ontstond een paar jaar voor de geboorte van Leonardo. Dat was dus vijftig jaar voor die genoemde karakteristieke periode van de hoge renaissance in Italië, waarin ook Leonardo da Vinci wordt geplaatst. Hij wijkt opmerkelijk af van de bij Andrea zichtbare conventie door Judas te midden van de andere discipelen te plaatsen.

Leonardo da Vinci

Dit werk van Leonardo da Vinci werd een wereldwijd bekende iconografische afbeelding, een model dat als iconisch voorbeeld dient voor andere afbeeldingen. Zijn interpretatie gaf de visuele betekenis van het laatste avondmaal een veel groter realisme en diepte. Het is gebaseerd op Johannes 13:21-26 waarin Jezus aankondigt dat een van zijn twaalf discipelen hem zal uitleveren. In het Laatste Avondmaal worden de reacties van de apostelen weergegeven op de mededeling van Jezus dat één van hen hem zou uitleveren. Dikwijls wordt over het verraad gesproken. Judas heeft Jezus verraden. In de Bijbeltekst wordt dit woord niet gebruikt. Ik vind dat wel terecht, omdat de rol van Judas tegenwoordig wel ruimer wordt belicht. Hij is niet alleen de slechterik, maar vervult een wezenlijke rol in dit gedeelte van het gebeuren.

Andrea del Castagno

'Zij keken elkaar aan, onzeker, wie hij bedoelde', schrijft de evangelist. Alle twaalf apostelen hebben bij Da Vinci een verschillende reactie op deze aankondiging en verkeren in diverse stadia van woede en schok. Van links naar rechts zien we vier groepjes van drie discipelen: Bartolomeüs, Jakobus de Mindere en Andreas vormen samen de groep links. Ze zijn verrast. Andreas houdt allebei zijn handen omhoog als teken van het einde. Voor Bartolomeüs heeft Leonardo zijn eigen gezicht gebruikt.

In de volgende groep van drie verschuilt Judas zich achter Petrus en Johannes. Hij zit in hun schaduw en kijkt teruggetrokken na het horen van de onthulling van zijn plan om Jezus over te leveren. Hij houdt een kleine zak met zilverstukken stevig vast, die hij hiervoor als beloning heeft gekregen. Zoals in het evangelie wordt verteld, trekt Petrus de jongste apostel Johannes naar zich toe. Deze moet aan Jezus vragen wie hij bedoelt (Joh 13: 23

– 24). Petrus houdt een mes vast, in de tegenovergestelde richting van Jezus gericht. Waarschijnlijk wijst dit vooruit naar zijn gewelddadige actie bij de arrestatie van Jezus in de hof van Getsémané. Aan de andere kant van Jezus zit een volgende groep van drie, Thomas, 'Ik ben het toch niet, Heer?' Jacobus de Meerdere, voorgesteld als de broer van Jezus is verbaasd en spreidt zijn armen. Door Leonardo da Vinci is die gelijkenis met Jezus geschilderd.

Tenslotte zijn Matteüs, Judas Tadeüs en Simon de Zeloot de laatste drie. Zowel Matteüs als Tadeüs zijn gedraaid in de richting van Simon, waarschijnlijk hopen op een antwoord van Simon op de vraag, wie Jezus zou bedoelen.

Het realistische en dramatische effect bereikt Leonardo door Judas naar achteren leunend in de

schaduw weer te geven. Hij creëert tevens een realistisch en psychologisch beeld door weer te geven dat Judas en Jezus tegelijkertijd het brood pakken, juist nadat Jezus de voorspelling heeft gedaan. Het lijkt dat Jezus het zegt tegen Thomas en Jacobus aan zijn linkerkant. Zij reageren verschrikd omdat Jezus wijst naar een stuk brood voor hen. Judas, die wordt afgeleid door het gesprek tussen Johannes en Petrus, steekt zijn hand uit naar een ander stuk brood dan waar Jezus zijn rechterhand naar uitstrekt. Alle aandacht wordt op Jezus gevestigd. Dit wordt mede door het perspectief en de lichtval bereikt.

Er is nog veel meer te ontdekken over dit werk en hoe andere kunstenaars het thema van het laatste avondmaal hebben benaderd. Ik wijs slechts op de kopie van Leonardo's werk dat in de Abdij van Tongerlo te zien is. Ook de interpretatie van Tintoretto en de expressionistische verbeelding door Emil Nolde van het laatste avondmaal zijn beslist de moeite waard. Alvorens een laatste korte beschouwing over het werk van Leonardo da Vinci te geven, verwijs ik ook graag naar Andy Warhol, die op het laatst werken van 'Het Laatste Avondmaal' heeft gemaakt. Hij is geïnspireerd door Leonardo, maar kiest ook een geheel eigen invulling en interpretatie. Wessel Stoker heeft in zijn boek 'Kunst van hemel en aarde' een heel hoofdstuk aan dit werk van Andy Warhol gewijd. Tenslotte terug naar Leonardo da Vinci en naar Johannes. Volgens sommige bronnen stelt deze figuur Maria Magdalena voor. Dit is weliswaar in tegenspraak met door Leonardo zelf gemaakte aantekeningen en met de iconografische traditie van afbeeldingen van het laatste avondmaal. Niettemin is het een aantrekkelijke veronderstelling. Als je nauwkeurig naar het beeld van Johannes kijkt blijkt het een heel vrouwelijke gestalte, waarvan het niet zo gek is om te veronderstellen dat hier Maria Magdalena wordt afgebeeld. Bovendien vervullen Johannes en Maria gedeeltelijk een gelijkaardige rol. Ze lijken beiden tot de intiemste vrienden van Jezus te behoren. Ze worden beiden de 'geliefde' leerling genoemd. Het vrouwelijke bij Jezus. Om over na te denken.

Leo Steinhauer

Samen aan tafel

Niet gauw zal ik die keer vergeten, toen er een hele groep Estlandse jongeren, onderweg naar huis vanuit Taizé, bij ons de kerkdienst wilde meemaken.

Er heerste een verwachtingsvolle sfeer in de kerk, want om tien uur waren ze er nog niet. Iemand was al naar de verkeersweg aan de rand van de stad gereden om de bus op te vangen en via de kortste weg naar de kerk te leiden. En jawel hoor, na

Beeld Jaco Klamer

enige tijd kwam er een vrolijke groep binnen, in vakantiekleren, op blote voeten en naar mijn idee met een wolk Taizé om zich heen. Ze gingen op de eerste rijen stoelen vóór in de kerk zitten. Feest.

Het was Avondmaal die zondag, ik had dienst, deelde het brood uit en zei in het Engels de tekst erbij. Op een gegeven moment kwam er een meisje, waarvan ik dacht dat ik haar kende van onze kerk, en ik ging over in het Nederlands. Aan haar ogen zag ik dat ik fout zat.

Terwijl ik het volgende stukje brood al pakte, dacht ik in een vrolijke flits: 'misschien denkt ze wel dat ik een mooie zegen over haar uitspreek'. Van die gedachte werd ik zó high, dat ik ter plekke wilde knielen om te danken. Maar in een zelfde split-second bedacht ik heel nuchter wat een opschudding dat in de kerk zou veroorzaken. Iedereen zou denken dat ik een hartaanval had gekregen. (En even vrolijk bekeken was het na-

tuurlijk ook een soort hartaanval.) Zelfs nu jaren later, voel ik me weer als toen wanneer ik eraan denk en heb weer een vrolijke dag.

Geeske van der Veen

Een ervaring, die ik nooit zal vergeten is het Avondmaal in de dienst samen met ds. Karin Seijdell en een groep mensen van Meare. Karin had een secondant, die de zang begeleidde door te dirigeren en liefdevol haar toga gladstreek toen ze die na een toneelstukje weer aantrok. Het was Avondmaal en hij deelde de wijn mee uit. Ik voelde me bevoorrecht dat ik in de kant van de kerk zat, die langs hem zou lopen. En hoe voelde ik me gezegend toen ik de beker aannam, aangereikt door een engel met Down.

Kerken met soul

Het stond ooit in een column in dagblad Trouw: Nederlandse kerken missen soul. Een prikkelende uitspraak, daarom schrijf ik er nu over.

Soul doet mij denken aan soulmuziek, muziek waar swing in zit: beweging.

Dus laten we een band inhuren met een soulzanger voor onze psalmen en gezangen en we kunnen zeggen: onze kerken hebben soul.

U begrijpt: zo simpel is het niet.

Soulmuziek is afkomstig van twee andere muzieksoorten: de blues en de gospel. Daar moeten we het zoeken: blues staat voor iets wat diep van binnen komt en gospel betekent evangelie.

Soul heeft daarmee te maken: met iets dat diep van binnen komt en met evangelie. Het gaat over je ziel, iets dat je raakt en betrokken maakt. Niet van buiten, maar van binnen. Als je van binnenuit in beweging wordt gezet, dan heb je soul.

Een kerk heeft soul als er betrokkenheid is op het evangelie en dus op mensen. Als die betrokkenheid er van binnen is, komt de swing vanzelf: Mensen komen in beweging.

Als mensen niet in beweging komen, merk je niets van de soul van de kerk. Dan denken anderen al gauw: die kerk heeft ook niets, geen soul.

De kerk kent geen grenzen

Als mensen in beweging komen dan zijn er geen grenzen. De kerk kent geen grenzen, ook wie anders gelooft of wie niets gelooft kan er zich welkom voelen. De enige grens die de kerk heeft, is dat de schapen beschermd moeten worden tegen de wolf. Wolf is niet welkom in de kerk, hij

moet buiten blijven tot hij zich bekeerd heeft. Niet tot wolf in schaapskleren, maar tot wolf met een schapensoul. Dat is geraakt worden diep van binnen door het evangelie.

De ware kerk is niet de vrijzinnige of rechtzinnige kerk, het is de kerk met soul.

De ware kerk is de kerk die de waarheid niet in pacht heeft.

Integendeel, ze is geïnteresseerd in de waarheid van de ander. Want misschien kun je iets leren van de waarheden van de ander. Iets wat een nieuw licht werpt op jouw uitleg van het evangelie.

Een kerk die de waarheid in pacht heeft, kijkt alleen naar zichzelf in volle bewondering: kijk eens hoe gelijk ik heb, was iedereen maar zoals ik. Als Narcissus verzonken in zichzelf komt zij nooit meer in beweging. Deze kerk mist soul.

Soul houdt de kerk in beweging.

Het is niet zo dat de mensen in deze kerk zeggen: alles is wel goed, het maakt niet uit. Nee, ze houden zich met hart en ziel vast aan wat hen uit het evangelie heeft aangeraakt. Zij zijn daar soms hartveroverend open over. Niet altijd, men moet geen paarden voor de zwijnen werpen. Maar wel als tijd en plaats rijp zijn om je ziel te openen. Tegelijk zijn zij op het genante af nieuwsgierig: ze willen van de ander weten wat hem raakt. Want hoe kun je anders met de ander zingen en bidden met woorden die tot in je ziel inslaan?

Soul houdt de kerk in beweging.

Er is een soort van wonderlijke betrokkenheid op elkaar.

Daarom is het goed om bij het delen van brood en wijn in een kring te staan.

Die betrokkenheid is wonderlijk, omdat het er niet

om gaat of je elkaar mag of niet.

Een kerk die een vriendenclub wordt, sluit zich al heel snel af voor de rest. De beweging is eruit en de soul verdwijnt. Nieuwe grenzen zijn getrokken, tussen erbij horen en er buiten vallen.

De wonderlijke betrokkenheid komt door die Jezus, de Christus die gastheer is van brood en wijn. Hij is het hart van de betrokkenheid op elkaar. Bij hem aan tafel zaten ook tollenaars en hoeren. Bij hem aan tafel kan dat, er is ruimte voor. Daarom mag ik er ook bij zitten.

In de kring van brood en wijn zitten of staan al die mensen, in een wonderlijke betrokkenheid op elkaar. Je kunt elkaar de hand geven. Daarbij zeg je niet: wat vind ik jou toch aardig. Want als je iets moet zeggen wat je niet echt meent, verlies je je soul. Het enige wat je kunt zeggen is: de vrede van Christus.

Want hij is het hart van de betrokkenheid op elkaar.

De vrede van Christus

Hij heeft zich namelijk met hart en ziel gegeven voor die mensen van hem. Zij mogen leven van zijn liefde, van binnen uit. Zo komen zij in beweging, ze gaan hem volgen. En zelfs de ander die je het liefst alle ziektes zou toewensen vanuit je woede en frustratie, zelfs om die ander kun je je dan gaan bekommeren als hij echt ziek wordt.

Dat is niet normaal, het is dan ook een wonderlijke betrokkenheid.

Als een kerk soul heeft, dan is er beweging van binnenuit naar de ander.

Het is geloof ik net Pinksteren geweest.

Tjalling Huisman

Evensong

In de Evensong van juni zullen opnieuw enkele werken van de componist Paul Ayres gezongen worden. Op 21 mei was deze Engelse componist zelf bij de Evensong. Toen klonk voor het eerst zijn 'Eindhoven Magnificat and Nunc Dimittis', de lofzangen van Maria en Simeon, die een vast onderdeel van de liturgie voor de Evensong zijn.

Het was en is een voorrecht en een eer om deze werken met de Capella Vesperale te mogen zin-

gen. We ervaren het ook als waardering voor het koor en de traditie van de Evensong in Eindhoven dat de componist deze werken aan onze stad heeft opgedragen.

Verder zullen in de Evensong werken klinken van Thomas Tallis (1505-1585), Thomas Attwood (1765-1838) en Richard Shephard (1949-2021). De Hymns in deze Evensong: 'Love Divine, all love excelling'; 'O God beyond all praising' en 'All my hope on God is founded'.

De lezingen in de Evensong zijn: Exodus 19: 2-6 en Mattheüs 9: 36 – 10: 8.

De Evensong is op zondag 18 juni, 16.00 uur in de Catharinakerk.

Nieuwe koorleden zijn nog altijd zeer welkom en ook nodig om de evensongs op langere termijn mogelijk te blijven maken. Daarom een uitnodiging aan wie graag Engelse Hymns en koormuziek zingt om een paar keer per jaar met de Capella mee te zingen. Wie interesse heeft kan het melden bij Bert Jan van Haarlem, tel. 040 2366339, e-mail: bjvanh57@gmail.com

Bert Jan van Haarlem

Bijbels Bijbellezen 8: Literaire verrassingen binnen een tekstverband opmerken!

Wie het voorgaande gevolgd en begrepen heeft, weet een paar dingen.

1. Je kunt noch moet de Bijbel historisch lezen. Blijft staan, dat de Bijbelse geschriften uit lang vervlogen tijden zijn met hun eigen historische omstandigheden en gebeurtenissen. Historisch onderzoek was, is en blijft nodig. En soms brengt dit onderzoek je ook dicht bij de tekst.
2. Ook literair onderzoek was, is en blijft nodig. Immers, de bijbelschrijvers en redacteurs hebben bepaalde manieren van vertellen.

Bijvoorbeeld: als men een bepaalde zaak wil betuigen, wordt vaak een bepaald woord druk door de tekst gestrooid, als een soort watermerk bijna. Wie bijvoorbeeld in Richteren 14 gaat lezen over Simson en het raadsel dat hij te raden geeft aan de Filistijnen vind je het woord 'bekendmaken' vele malen in de tekst (als het goed vertaald is

tenminste!). Het gaat daar over het geheim van Israël, uiteindelijk (helaas kan ik daar nu niet verder op ingaan). Waar het me nu om gaat is dat dat werkwoord 'bekendmaken' een sleutelwoord is, dat je steeds weer te horen krijgt en dat je de sleutel aanreikt voor het verstaan van de tekst. Het kan ook door een woord bijna helemaal te verzwijgen. Als je in Genesis 1 leest dat de Geest Gods 'zwevende' (een zeldzame tegenwoordig deelwoordvorm) was over de wateren en jij vraagt je af wat dat betekent, dan krijg je pas in Deuteronomium 32:11 daarop antwoord: daar staat, als enige andere plaats in de Thora (de vijf boeken van Mozes), diezelfde zeldzame Hebreeuwse werkwoordsvorm en dan krijg je de 'uitleg' van wat die Geest Gods aan het doen is en hoor je het beeld van de arend die boven zijn jongen zweeft en als de jongen dreigen te vallen onder ze te duikt om ze op zijn vleugels op te vangen. Kijk, nu weet je wat de Geest Gods

doet, zij behoedt de mensen die het niet redden (in duisternis wandelen) voor de ondergang. Nog veel meer zou hierover gezegd moeten en kunnen worden, maar het gaat om het voorbeeld.

Nog een manier van vertellen is het zogenoemde parallelisme, twee regels en de tweede legt de eerste uit of vult hem aan e.d. Bijvoorbeeld Psalm 136 'Looft de HEER' (hoezo, is daar reden voor?) 'want Hij is goed' (o, daarom!) of Jesaja 55 'Zoekt de HEER' (wat, kan dat dan?): 'nu Hij zich laat vinden' (o.k. dan).

3. Hoe belangrijk 1. en 2. ook zijn, ze staan in dienst van de uiteindelijke compositie van de teksten en verhalen. Dus de Canon. Of liever de Hebreeuwse Canon, de concentrische cirkels van Wet, Profetie en Geschriften. Die vorm en haar woorden zijn tevens de inhoud. Hierover volgende keer meer.

Wim de Leeuw,
wimdeleeuw@kpnplanet.nl

Voor wie dit leest

Doe deze woorden niet vergeefs ontwaken, zij kunnen zich hun naaktheid niet vergeven; en laat uw blik hun innigste niet raken tenzij Gij door de liefde zijt gedreven.

Lees dit dan als een lang verwachte brief, en wees gerust, en vrees niet de gedachte dat U door deze woorden werd gekust: ik heb je zo lief.

Leo Vroman

Uit: Leo Vroman, 'voor wie dit leest', gedichten 1948-1984 Querido, Amsterdam 1985

SOVE-vieringen

Op 3 juni is er weer een SOVE- viering, de laatste in dit seizoen.

Voorganger is Franck Ploum

Thema: Een weg van vertrouwen

Het koor verleent haar medewerking o.l.v. Karel Baken
Aan de piano: Harrie v.d. Akker
Plaats: Johanneskerk, Mercuriuslaan 1b
Aanvang: 18.30 uur
Wij nodigen u hartelijk uit met ons mee te vieren Namens SOVE, Wil van Egmond

Momenten met Hart, Ziel en Handen

Uit je comfortzone

In de afgelopen maand heb ik met een groep brugklassers De Eik bezocht, het inloopcentrum voor (familieleden van) mensen met kanker, aan het Klein Tongelreplein. We werden zeer hartelijk ontvangen in hun vriendelijke huiskamer en hebben van diverse mensen hun verhaal mogen horen. En er was ruimte om alle vragen te stellen die kinderen zoal hebben.

Bijna alle leerlingen, die bewust voor dit project hebben gekozen, kennen zelf mensen die deze ziekte hebben. Dus soms komen de verhalen hard binnen, maar het is ook mooi om dit met elkaar te kunnen delen. Het is voor hen een flinke drempel om zo'n plek te bezoeken - laat staan het ziekenhuis - waar mensen verhalen en tranen met elkaar

delen. Sommigen, die in deze wereld al stappen hebben gezet, werden voor de anderen een reis-leider en na het bezoek waren ze allemaal weer wat gegroeid in hun zelfvertrouwen.

Naar een nieuwe plek gaan en iets nieuws leren, vraagt om veel moed, omdat het zo onwennig is. Je moet letterlijk uit je bekende wereldje stappen, ook al is die nieuwe plek om de hoek. Leren, nieuwe dingen aangaan, vraagt om openheid en je opvattingen en meningen even laten voor wat ze zijn. Kinderen, en zeker ook brugklassers, zijn hier helden in, omdat ze de wereld nog voor nieuw aannemen en niet denken alles al te weten. Ze stellen vanuit zichzelf hun mening uit en zijn juist blij met uitdagingen, omdat hun wereld én hun vaardigheden er groter door worden.

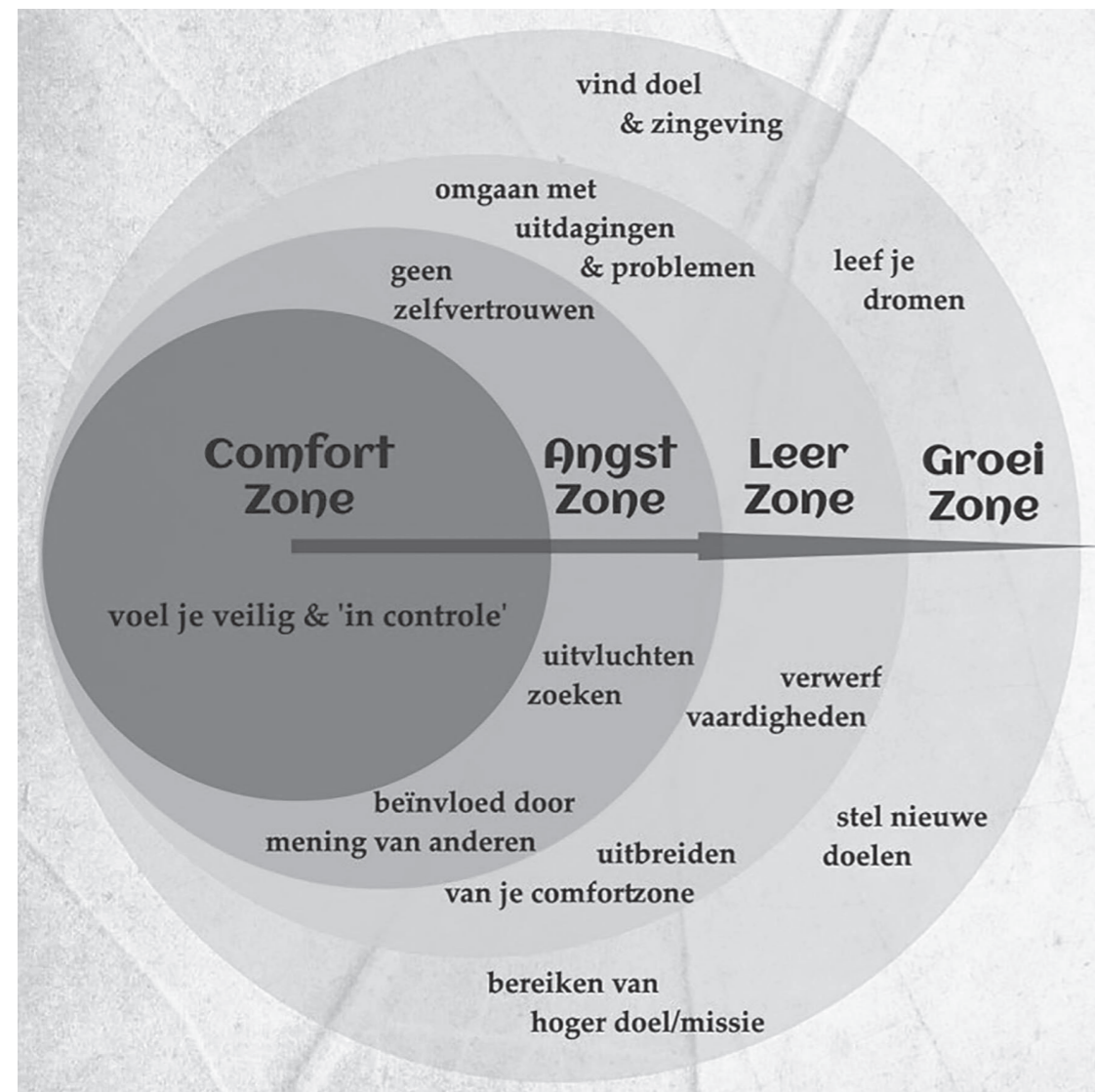
De filosoof Emanuel Levinas (1906-1995) had veel waardering voor het treden uit je comfortzone en het je laten verrassen door hoe anders een ander is. De ander doorbreekt al jouw vooroordelen, gaat je voorstellingsvermogen te boven. Dus als je ervoor open staat dat iemand anders niet aan jouw plaatje hoeft te voldoen, dan pas ga je zien wie iemand echt is. Hij gaat daar zover in dat hij het zelfs een appel noemt dat de ander aan ons doet: zie mij zoals ik ben!

Tussen de comfortzone enerzijds en de leer- en groeizone anderzijds, zit de angst- of paniekzone. In het nieuwe gebied weet je de weg nog niet zo goed, weet je nog niet wat je er kunt verwachten. Als je alleen maar beren op je weg ziet, kan het heel fijn zijn om een reisgenoot mee te vragen, iemand die er de weg al een beetje kent. Of iemand die zegt hoe je het aan kunt pakken en waar je je voeten op vaste grond kunt neerzetten.

De afbeelding van de vier zones kan dus ook werken als een interview met jezelf, als je een nieuwe uitdaging moet aangaan: welke aspecten stellen mij op mijn gemak, waarvoor ben ik bang, wat wil ik leren en hoe kan ik groeien?

Feike Weeda

docent levensbeschouwing en voorganger in de Kapel Eindhoven

Afbeelding: Diny van Weperen

Arie

'Hallo Inkeri, fijn dat je er bent, welkom!' 'Hoi Arie, dank je. Fijn je te zien.'

'Kom binnen. Zal ik je jas even ophangen? ...Wat wil je drinken? Ik heb koffie of thee. Of wil je misschien iets fris?'

'Oh, koffie is lekker.'

'Wil je er misschien ook een koekje bij? Kijk ik heb hele lekkere koekjes...'

Een hartelijke ontvangst. Dat hoort helemaal bij Arie. Hoewel ik voor hem kom, vraagt hij altijd eerst uitgebreid hoe het met mij gaat. Hij is heel betrokken bij alle hulpverleners die bij hem over de vloer komen. Onlangs was een moeder van een begeleider overleden. Als troost schreef Arie een gedicht voor hem. Hij kan niet alleen prachtige gedichten schrijven. Hij kan ook mooi tekenen. Hij heeft een rijke fantasiewereld. De muren van zijn woonkamer hangen vol wonderlijke, kleurrijke figuren. Met dierenhoofden en mensenlichamen. Sommigen hebben vleugels van veren of er groeien takken van bomen uit hun handen of wortels uit hun voeten. Ze hebben allemaal een eigen karakter

en een eigen verhaal. Arie voert hele gesprekken met hen. Soms mengen ze zich ook in ons gesprek. Sommigen zijn lastig en kunnen zelfs lelijk tegen Arie doen, maar anderen zijn juist heel aardig en nemen het voor hem op. 'Zij zijn mijn vrienden.' En daar bedoelt Arie vooral die aardige fantasiewezens mee. 'Ik heb geen andere vrienden. Ik heb ze nooit gehad. Daarom heb ik deze getekend en in het leven geroepen.'

Arie zou heel graag echte vrienden willen hebben. Maar door heel ongelukkige en zwaar traumatische omstandigheden, al van kinds af aan, is hij zijn leven lang een buitenbeentje geweest. Hij werd gepest op school en vond later ook nergens aansluiting. Door zijn traumatische verleden kwam hij in de psychiatrie terecht. Maar ook daar kon hij nergens echt terecht. Hij kreeg verschillende diagnoses en werd steeds overgeplaatst naar een andere afdeling en uiteindelijk naar een eigen woning. Bij tijd en wijle groeien zijn fantasiefiguren hem boven het hoofd en raakt hij in de war. En nog steeds zijn hulpverleners aan het zoeken naar een juiste behandeling.

Maar intussen gaat het leven door. Of beter gezegd:

het overleven. Want zo voelt het voor Arie. Het duurt al jaren. En dan komen ook de vragen: waar doe ik het allemaal voor? Wat is de zin van mijn leven? 'Ik wil het niet altijd alleen maar over mijn problemen hebben. Ik zou ook weleens gewoon met iemand over gewone dingen willen kletsen. Ze hebben geprobeerd om een maatje voor me te vinden, maar omdat ik zoveel diagnoses heb mag dat niet zomaar iemand zijn. Er moet iemand komen die er speciaal voor geschoold is, maar die zijn dan weer moeilijk te vinden en bovendien duur...' 'Gelukkig heb ik fijne woonbegeleiders, maar ook zij hebben amper tijd om even samen een kopje koffie te drinken', zucht Arie. 'Ik ben zo blij dat jij er nu bent, want verder heb ik deze week nog niemand gesproken... ja heel even Sandra toen ze mijn medicatie kwam brengen... Weet je wat ik weleens denk? Ze zijn druk bezig om mijn problemen op te lossen, maar ze vergeten mij!' We kijken elkaar even aan. Ik weet niet goed of ik moet huilen of lachen. En dan barsten we allebei tegelijk in een grote lachbui uit.

Inkeri Hyvarinen, geestelijk verzorger GGZ

Vanuit Open Huis Sint Cathrien

Ik heb geschreven over het belang van voedsel voor onze gasten, maar in het Open Huis wordt ook gewerkt aan het geestelijk voedsel. Onze openingstijden zijn van 10.30- 12.15 en van 12.45- 13.30 uur. Het halve uur daartussenin wordt door de gastheren en - vrouwen gebruikt om te tafels lunch-klaar te maken, de soep op te warmen en verse koffie en thee te maken, (het brood is voorafgaand aan de opening al gemaakt) zodat alles klaar is als de gasten om 12.45 uur weer binnenkomen.

Maar iedere dag wordt er in de tijd tussen 12.15 en 12.45 uur geestelijk voedsel aangeboden dat voor iedereen toegankelijk is.

Op dinsdag is er een eucharistieviering, waarin pastoor René Wilmink voorgaat,

maar tegelijkertijd is er in de ontmoetingsruimte 'het verhaal', een kwartiertje 'verhalenderwijs'. Zes van onze vrijwilligers zijn hierbij betrokken. Er wordt een verhaal verteld, gevolgd door stilte en een nagesprek. In coronatijd kwam dit te vervallen, maar werd erg gemist. Gelukkig kan het nu weer wekelijks doorgaan. Dit voorjaar hebben de verhalen het thema: 'elkaar aanspreken'.

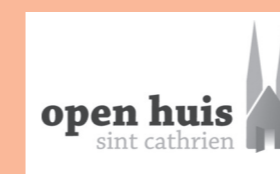
Op woensdag is er een meditatieviering, gebedsdienst geleid door straatpastor Rob Kosterman.

Op donderdag is er een Taizé-viering. Muziek en zingen is daarbij heel belangrijk. In coronatijd werd er muziek gedraaid, omdat zingen toen teveel kans op besmetting gaf, maar inmiddels is het Taizé-koor weer lekker aan de slag met die prachtige liederen ontwikkeld in het oecumenisch

klooster in Taizé in de Franse Bourgogne. Verschillende van onze vrijwilligers zijn hierbij betrokken. Iedere vrijdag is er een middagpauzeviering met orgelmuziek. De hoofdorganist van de Catharinakerk, Ruud Huijbregts, is verantwoordelijk voor de keuze van de organisten, die allemaal van een uitstekende kwaliteit zijn. Daaromheen is er een viering met een lezing en gebeden. Een team van vrijwilligers bereidt dat voor en leidt de dienst ook. Het is de moeite waard om deze middagpauzeviering eens te bezoeken. Je, in de hectiek van de binnenstad, even te laten onderdompelen in gebed en orgelmuziek.

Zo ziet u, dat er heel wat geestelijk voedsel wordt aangeboden, bedoeld om even een pas op de plaats te maken in het leven van alledag.

Bernadette van Litsenburg

Open Huis Sint Cathrien

dinsdag t/m vrijdag van 10.30 uur tot 13.30 uur in de Catharinakerk, Begijnenhof 2; op zaterdag van 12.00 uur tot 13.00 uur in de Petruskerk, Kloosterdreef 31. (12.15 – 12.45 uur meditatieve oecumenische viering) broodmaaltijd om 12.45 uur tel. 2569124; www.openhuiscathrien.nl IBAN NL75TRIO0198481446

Inloophuis 't Hemeltje

Hemelrijken 117 zondag t/m donderdag 12.00 - 15.00 uur tel. 2468785 IBAN NL42INGB0006870550 www.inloophuishemeltje.nl

JOHANNESGEMEENTE

Johanneskerk, Mercuriuslaan 1b T 2435248

Wijkredactie, De Pannelaan 6 T 2912214

E-mail: redactie-woensel@pkn-eindhoven.nl

Koster: mw. M. Anpong T 2424870

Kerk in Son, Zandstraat 26, Son

Kerkbeheer: dhr. P. Greijdanus

T 06 19546912

E-mail: kerkbeheerson@gmail.com

Er wordt wel gezegd dat met de zondagen na Pinksteren de feestloze helft van het kerkelijk jaar begint. Alsof er tot de Adventstijd niets meer te vieren zou zijn. Eigenlijk is het een geestloze manier van spreken. Er wordt wel iets merkbaar van het geduld en de lange adem die geloof en hoop van mensen vragen.

De lezingen uit het evangelie voor de komende weken, kunnen ook klinken in de late winter of het vroege voorjaar. Dat is afhankelijk van de Paasdatum. We pakken de draad van het Mattheüsevangelie weer op. We lezen verder waar we op de laatste zondag voor de Veertig-dagentijd waren gebleven. Nu klinken deze lezingen dus in het late voorjaar of de vroege zomer. We ontdekken dan ook andere kleuren en accenten in de teksten die gelezen worden.

VIERINGEN

Zondag 4 juni – Trinitatis

Op zondag Trinitatis vieren we de Drie-eenheid van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. We lezen in Exodus 34: 1-9 dat God aan Mozes verschijnt en opnieuw een verbond wil aangaan met het volk. En we lezen Mattheüs 28: 16-20, waarin Jezus de leerlingen uitzendt, de wereld in.

Zondag 11 juni – de tweede zondag na Pinksteren De lezingen zijn Jesaja 57: 14-29 en Mattheüs 9: 9-13. Het evangelie blijkt een woord van bevrijding en genezing te zijn. Het is allereerst bedoeld voor mensen die dat nodig hebben: ballingen en zondaren. Niet iedereen blijkt dat te willen horen.

Zondag 18 juni

Vandaag lezen we Jesaja 12 en Mattheüs 9: 35 - 10: 15.

Zondag 25 juni – de vierde zondag na Pinksteren Op het leesrooster staan Jeremia 20: 7-18 en Mattheüs 10: 16-33. Volgeling van Jezus zijn is geen makkelijke opgave. Er zijn mensen die het evangelie als bedreigend en gevaarlijk zien. Het Woord van de Eeuwige vindt niet alleen gehoor bij mensen, maar roept ook weerstand en verzet op. Dat is ook de ervaring van de profeten. Op deze zondag zal er aandacht zijn voor wereldvluchtelingendag.

VANUIT DE GEMEENTE

Tour BBQ op 2 juni

Op vrijdag 2 juni zal Tour het seizoen afsluiten met een gezamenlijke barbecue! We verzamelen rond half zeven in de Johanneskerk. Na een korte viering zullen we op een gezellige manier dit kerkelijk seizoen afsluiten.

Tour is een groep voor mensen tussen 30 en 67 jaar, die elkaar ook graag buiten de kerkdienst ontmoeten. Opgeven voor de activiteit kan tot 30 mei door te mailen naar tour_organisatie@googlegroups.com.

Kind-op-schootviering

Op zondag 11 juni is er weer een kind-op-schootviering. De vieringen zijn bedoeld voor de allerkleinsten in onze gemeente, in de leeftijd van 1 tot 5 jaar. Het verloop van de vieringen is telkens hetzelfde: we steken de kaars aan, zingen een lied, en kijken wie er zijn. Daarna kijken de kinderen wat er in de koffer zit: meestal een prentenboek, met attributen die bij het verhaal horen. We lezen samen het verhaal en maken dan een verwerking. De ouders zijn er altijd bij. Het zijn fijne bijeenkomsten voor de kleintjes, en ook voor de ouders is het leuk om elkaar te ontmoeten en bij te praten. Iedereen is van harte welkom, ook grootouders met kleinkinderen! We beginnen om 10.00 uur in de crèche van de Johanneskerk. Geef je wel even van tevoren op, in verband met het knutselmateriaal. Opgeven kan bij k.wuijster@gmail.com. We zien uit naar een mooie en gezellige viering!

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Ontmoetingskerk, Meerkollaan 3 T 2437651

Wijkredactie, Diepmeerven 26 T 2122563

E-mail: zuid.wijkredactie@pkn-eindhoven.nl

Kerkbeheer: dhr. V. Valstar T 06-19036008

OVER DE ZOMER HEEN

Het is bijna Pinksteren, maar als u / je dit leest is Pinksteren waarschijnlijk al voorbij. We gaan de zomer in, met in ons hart de vlammen van de Heilige Geest. Hopelijk openen die ons voor ontmoetingen, voor vindplaatsen van het evangelie in de wereld om ons heen. In de zomer gaat het meeste kerkenwerk gewoon door, maar alles op het gebied van Bezinning en Groei ligt stil. We bereiden ons voor op een nieuwe reeks activiteiten, gespreksgroepen en bezinningsmomenten. In het programma van 2023 – 2024 zullen ook ds. Wil van Egmond en Berthilde van der Zwaag een aantal avonden (of morgens) gaan verzorgen. Het is fijn om hierin samen te werken! Hopelijk

zijn de plaatselijke kranten ook dit jaar weer bereid om af en toe een oproepje te plaatsen voor een gespreksgroep of een activiteit. Het afgelopen seizoen leverde dat een paar keer een mooie combi op van mensen uit de Ontmoetingskerk en mensen uit de stad en / of andere kerken.

In het programma zal vaak meer de nadruk liggen op je persoonlijke geloof en leven, soms zullen theologische vragen aan bod komen, soms is het een combinatie. We willen proberen om in het nieuwe seizoen elke (of bijna elke) avond vooraf te laten gaan door een kort avondgebed, van half acht tot kwart voor acht. Dat is mogelijk zodra de nieuwe Kleine Vieringenruimte klaar is. Het is een experiment voor een jaar, gewoon maar eens kijken hoe dat werkt en of het werkt. De avonden van Bezinning en Groei zullen – net als het afgelopen jaar – zoveel mogelijk op maandagavond gehouden worden. Dat is in ieder geval goed bevallen.

VIERINGEN

Zondag 4 juni, Trinitatis

De zondag na Pinksteren is altijd de zondag van de Drie-eenheid. We lezen weer eens uit het Mattheüsevangelie, het laatste stukje dat wel door het leven gaat als 'het zedingsbevel'. Daarnaast wat mooie en soms duistere verzen uit het tweede boek van de Thora (Exodus 34: 4 – 9). Samen vieren we de Maaltijd van de Heer. Na de dienst gaan we in gesprek over het Avondmaal, wat het voor ons betekent en welke vormen en rituelen we als gemeente mooi en passend vinden.

Zondag 11 juni

In de dienst van deze zondag ga ik samen voor met Eef Preuter. Een rol in de dienst speelt de uitspraak God gives his toughest battles to his strongest soldiers (God geeft zijn zwaarste gevechten aan zijn sterkste soldaten). Is dat waar, kun je met zo'n zin Gods nabijheid in moeilijke tijden verwoorden?

Zondag 18 juni

Fijn dat vandaag kerkelijk werker Lieuwe Wybenga uit Veldhoven onze voorganger is!

Zondag 25 juni

Joop Lankhaar, voorheen geestelijk verzorger in de ouderenzorg in Eindhoven, is onze voorganger op deze eerste zondag in de zomer.

Zondag 2 juli

Vandaag vieren we weer een dienst van Schrift en Tafel. De cantorij zal zingen onder leiding van Marja Bottenberg. We lezen een aantal uitspraken van Jezus uit het Mattheüsevangelie (10: 34 – 42) waarvan je ziel inkrimpt en soms ook weer open gaat. Als je mocht gummen in de Bijbelwoorden, dan zou ik vandaag mijn gummetje meenemen.

UIT DE WIJKGEMEENTE

Abdij Koningshoeven, pelgrimaweekend

En zo kwamen wij op een goede vrijdagmiddag aan bij de imposante Abdij in Berkel – Enschot, tien protestanten en één katholiek in een katholiek bolwerk. Die verschillende afkomst heeft onze gesprekken verrijkt, al op vrijdagavond toen we in gesprek gingen over Avondmaal en Eucharistie. Opvallend was dat ieder van ons het fijn vindt om samen de Maaltijd van de Heer te vieren, vooral in de kring en het al rondlopend elkaar toezingen van de vredegroet. Na een - al dan niet alcoholvrij – biertje van het huismerk La Trappe was het vroeg opstaan om 4.00 uur in de morgen. De stilte tijdens de metten was mooi, net als de vogels die voor de verandering ons eens niet wakker floten maar wakker werden gezongen door de broeders in hun witte gewaden. Op een enkele uitzondering na hebben we alle kloosterdiensten (getijden) meegezongen en -gebeden. Een wandeling gemaakt over de heerlijkheden van de Abdij: uitgestrekte velden, bossen met mooie laantjes en vennen. We liepen al pratend over de vraag die ieder van ons had meegekregen, zoals deze 'wat zou jij als eerste veranderen als jij Abt van dit klooster werd?' Deze wijsheden hebben we maar niet gedeeld met de broeder met wie wij in gesprek gingen, maar hij deelde wel zijn wijsheden uit het contemplatieve leven met ons: dankbaarheid, luisteren met aandacht. En stilte. We aten meestal in stilte, behalve dan op zondag en soms als er geen toezicht was en we onze mond niet konden houden. De broeders waren niet zo praterig, het zijn en blijven trappisten. Maar wij hebben heel wat afgepraat, tijdens ons programma maar ook zittend in de mooie kloostertuin met uitzicht op die imposante Abdij.

Overleden

Op 21 april is overleden Joke van Riel – van Strien, zij werd 90 jaar oud.

Op de rouwkaart staat de tekst die in haar leven belangrijk was:

Zie, ik heb u in mijn handpalmen gegrift.

(Jesaja 49: 16, NBG vertaling)

Tjalling Huisman

Gespreksgroep 25 tot ongeveer 55 jaar

In de afgelopen maand hebben we op twee avonden in kleine groepjes gewandeld. Daarbij heeft ieder een vraag meegekregen om daarover afwisselend met een ander in gesprek te gaan. In deze maand, op vrijdag 16 juni, gaan we samen eten in – hopelijk – de tuin van de familie Praasterink. We vragen iedereen een gerecht te maken of wat te drinken mee te nemen. En we verzamelen ideeën voor gespreksavonden in het volgende seizoen. Wil je een keertje meedoen, welkom!

Voor informatie: ds. Tjalling Huisman, 06 15 69 59 19 / tjhuisman27@gmail.com

KRUISPUNTGEMEENTE

Adventskerk, Camphuysenstraat 4 T 2520472

Wijkredactie, T 2097623

E-mail: w.gugler@filternet.nl

Website: www.xpunt.info

Kerkbeheer: dhr. T. Poot T 06 53362677

E-mail: teun.poot54@gmail.com

Wat mij bezig houdt

Wij zijn in de Adventskerk bezig om de hal op te knappen. Dit is na 60 jaar ook echt nodig. Een oude vouwwand die de hal en de kerkzaal van elkaar scheidde werd alleen nog maar met tape bij elkaar gehouden en was dringend aan vervanging toe. Intussen zijn er net als in de Johanneskerk glazen deuren geplaatst zodat het geheel een lichte en transparante sfeer uitstraalt. Het ziet er uitnodigend uit en is ook functioneel. Je kunt er tijdens een kerkdienst in de hal de dienst vanaf een afstand volgen als je om wat voor reden even niet in de kerkzaal kunt zitten. Dan ben je toch nog erbij. Over zitten gesproken – we hopen volgend jaar nieuwe stoelen voor de hal en de kerkzaal te hebben. En dit is echt geen overbodige luxe. Misschien zijn er mensen die graag op de oude stoelen zitten, ik hoor er niet bij. Wie last van de rug heeft, kan zo'n stoel als marteling ervaren. Kortom, de kerkenraad hoopt (met goede reden) dat de nieuwe stoelen iets uitstralen van: 'Je bent welkom. We hopen dat je lekker zit.' Wij willen immers als kerk gastvrij en uitnodigend zijn. Daarbij helpt een goede stoel enorm. Hier moet ik denken aan een bekende cartoon van Dokus die op hilarische wijze de lastige problemen van gastvrijheid in de kerk tekent: 'U bent welkom in onze kerk als u maar niet op mijn plaats zit!' Dat dit geen verzonnen verhaal is weet ik maar te goed uit gesprekken van gasten die per ongeluk in een kerk op de verkeerde stoel plaats hebben genomen – en dan soms vriendelijk maar wel duidelijk te horen hebben gekregen welke wreveld ze hebben opgewekt.

Wat mij beweegt is een vraag die ik mij zelf stel en die ik aan de gemeente voor wil leggen: Hoeveel waarde hecht ik aan mijn gewoonte om ergens in de kerk te zitten? – Heb ik oog voor de behoeftes van een gast (of gewoon een ander gemeentelid) om misschien deze keer niet op mijn gewone plaats te zitten maar naast de ander? Welke houding straalt ik uit als ik steeds bij dezelfde mensen zit (in de kerkzaal of bij de koffie in de hal)?

Ik weet, ook kerkmensen zijn gewoontedieren: Wij zitten altijd daar waar wij altijd zitten. Waar de mensen zitten met wie je graag omgaat en die vertrouwd voelen. Ik weet dat er ook goede argumenten genoemd kunnen worden waarom je juist op bepaalde plekken in de kerkzaal 'moet' zitten. Toch wil ik de vraag neerleggen: 'Wat straalt ik door mijn zitgewoonte uit naar anderen?' Wij hebben allemaal last van onze gewoontes maar soms is het goed om er af en toe bij stil te staan. 'Acht in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan uzelf. Heb niet alleen uw eigen belangen voor ogen, maar ook die van de ander. Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van.' (Filippenzen 2:3-7).

Ds. W. Gugler

LUTHERSE GEMEENTE

Kerkdiensten in Dommelhofstraat 1a

Wijkredactie, Amerlaan 2 T 2623104

E-mail: redactie@lutherszuidnederland.nl

Website: www.lutherszuidnederland.nl

VIERINGEN

Dommelhofkerk, Dommelhofstraat 1A, Eindhoven

Aanvang 9:30 uur (tenzij anders vermeld).

11 juni - 1e z.na Trinitatis; ds. S. Freytag
Viering Heilig Avondmaal

18 juni - 2e z.na Trinitatis; ds. S. Coenradie
te gast bij Remonstranten.
Aanvang 11:00 uur

25 juni - 3e z.na Trinitatis; dr. T.H.M. Akerboom

2 juli - 4e z.na Trinitatis; ds. E. van der Panne
DoReLu-zomerdienst
Aanvang 11:00 uur

9 juli - 5e z.na Trinitatis ; Bezoek aan St. Agatha

BERICHTEN UIT ARMENIË

De berichten van Armine waren zorgelijk. Haar vader is ziek en ligt in het ziekenhuis en is er slecht aan toe. Dat geeft veel zorgen, mentaal en

financieel, want in het ziekenhuis is het 'boter bij de vis'.

Ghushick zegt dat het in Snogh redelijk goed gaat, veel zorgen om de oorlog bij de grens van Azerbeidzjan, daar gebeuren dagelijks oorlogshandelingen op de meest onmogelijke momenten, dochter Tatev die in Goris in dat grensgebied woont, leeft in voortdurende onzekerheid. Er wordt veel vernield en dat is heel jammer want het is daar schilderachtig mooi.

In 2014 zijn we daar met een groepje geweest en in een kabelbaan 550 meter overgestoken naar een ander gebergte waar een prachtig oud klooster stond.

De kabelbaan heet ook Tatev, wat betekent 'geef me vleugels'.

Het uitzicht was adembenemend. In het klooster waren nog veel meer 'verstop-plekken' te zien, waar

de monniken in tijden van oorlog hun relikwieën en heilige geschriften verstopten.

Ghushick meldt dat het met de muziekschool heel goed gaat en dat haar dochter Tatev regelmatig naar haar geboortedorp komt om weer pianolessen te geven.

Ghushick spreekt ook haar respect uit naar de mensen die in het grensgebied wonen. Die mensen zijn heel sterk en wilskrachtig, het doet mij heel erg aan de bevolking in Oekraïne denken, wat wilskracht en standvastigheid betreft.

De kinderen die daar wonen krijgen een heel harde periode te verwerken.

Namens hen dank ik u weer voor uw medeleven en bijdragen.

Thea Dik.

Mocht iemand een student financieel willen ondersteunen, dan is dat van harte welkom.

Bijbelacademie

Donderdag 8 juni 2023

Over de wederkomst van Christus die 319 keer in het Nieuwe Testament genoemd wordt, bestaan zeer uiteenlopende visies en 'spoorboekjes'. Hier gaat het niet om de kwestie wanneer Jezus terugkomt maar wat er aan zijn wederkomst allemaal vooraf gaat. Rond 150 jaar geleden duikt voor het eerst een voorstelling op die in brede kringen van de christenheid als Bijbelse waarheid verkondigd wordt: De opname van de gemeente. Hier gaat het om de gedachte dat Jezus, voordat Hij in macht en heerlijkheid terugkomt, eerst (voor de wereld) onzichtbaar komt en zijn gemeente tot

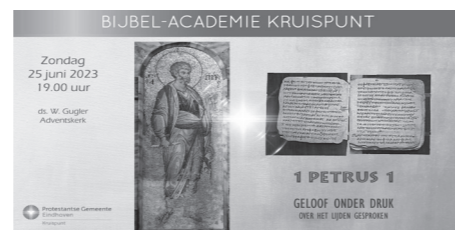
zich in de hemel 'opneemt' voordat op aarde de apocalyptische klappen voelbaar worden. Wie niet opgenomen is, wordt terug gelaten – vandaar deze titel 'Left behind' in aanleuning aan de serie boeken en films van Tim LaHaye die deze leer aan een breed publiek toegankelijk hebben gemaakt. De vanzelfsprekendheid waarmee velen deze voorstelling als Bijbelse waarheid aanvaarden, spreekt boekdelen. Er zijn heel wat kritische kanttekeningen te plaatsen want de leer van de Opname levert meer lastige vragen op dan men op het eerste gezicht zou verwachten. Op donderdag 8 juni wil ik daarom in de Bijbelacademie een aantal van deze vragen bespreken. Het doel is in eerste instantie de relevante Bijbelteksten te begrijpen. Wat staat er werkelijk, en wat betekent het? Ik geloof dat het zeer de moeite waard is om deze teksten te bespreken.

Zondag 25 juni 2023

De kerkenraad van de Kruispuntgemeente heeft onlangs besloten dat in de zomermaanden juli

en augustus geen zondagavondactiviteiten aangeboden worden; ook met Pasen en Pinksteren is er geen avondbijeenkomst. Dit betekent dat de uitleg over de eerste brief van Petrus alleen op zondag 25 juni plaats kan vinden. Dan zullen we het eerste hoofdstuk met elkaar bespreken. Petrus heeft de moeilijke taak om christenen die vanwege hun geloof vervolging ondergaan te bemoedigen. Het is buitengewoon interessant te zien hoe Petrus dit doet. Zijn visie over Jezus die geleden heeft en daarin overwonnen heeft geeft het lijden een verrassend nieuwe dimensie.

Werner Gugler

De Maaltijd van de Heer 6

In een aantal stukjes probeer ik iets te zeggen over het Avondmaal, dat ook wel Maaltijd van de Heer wordt genoemd. Dat doe ik omdat wij – mijn collega's en ik van de kerk van Eindhoven – merken dat het Avondmaal bij velen niet leeft; het heeft weinig betekenis. Voor mij is het een belangrijk deel van ons gemeente zijn. Ik wil proberen iets van de betekenis aan u en jullie – mijn lezers - over te brengen. Daarbij heb ik een aantal gemeenteleden gevraagd iets te schrijven over de betekenis van het Avondmaal voor hen. Als u / jij ook iets wilt schrijven, graag!

Het Avondmaal is een feest, het zou in ieder geval als een feest moeten voelen. Als een plechtig feest, dat wel. Het gaat over verbondenheid die dieper gaat dan onze liefde en haat, verbondenheid met elkaar en met God. Als de gemeente feest viert is het belangrijk dat iedereen daar aan mee kan doen, ook kinderen. Het is wel mooi als zij weten wat wij vieren, uitleg over het Avondmaal is belangrijk. Maar ook gasten van buiten worden genodigd aan tafel. De nodiging is niet onverschillig, de nodiging geeft altijd richting aan hoe je meedoet aan de Maaltijd. Tegelijk is de nodiging niet exclusief, er

wordt (bij ons) dus niet gezegd: alleen wie gedoopt is of belijdenis heeft gedaan mag meedoen.

Vaak voelt voor mensen de Maaltijd van de Heer niet als een feest. Hoe dat komt? Misschien omdat er teveel woorden gebruikt worden, zodat de dienst eindeloos duurt. Misschien omdat plechtigheid omslaat in beklemming, en je bent bang om iets fout te doen. Terwijl het juist bevrijdend is als er iets fout gaat, het lucht iedereen op. En het is juist bevrijdend als kinderen meedoen die niet altijd in de pas lopen. Bevrijdend is het juiste woord, want ook de Maaltijd

van de Heer gaat over bevrijding. Omdat het je diep verbindt met God, met elkaar en met deze wereld. Belangrijk is daarbij dat de rituelen voor zich spreken. Ooit wilde ik samen met een katholieke parochie de Maaltijd vieren, maar dat was

riskant omdat de bisschop tegen was. We hebben toen in de kerk een kring gemaakt van katholiek en protestant. Als beide voorgangers zijn we de kring rondgegaan met ieder een Turks brood in handen, ieder kreeg een stukje. Er werd met geen

woord gesproken over Avondmaal of Eucharistie, maar iedereen begreep wat er gebeurde.

Tjalling Huisman

De volgende keer is de laatste, het gaat over de vorm van het Avondmaal.

Marianne Boereboom schrijft:

Mijn eerste herinnering aan het Avondmaal is dat mijn opa mij stiekem een stukje brood toestopte, kinderen mochten zelf namelijk niet deelnemen. Juist doordat het niet mocht, werd ik er nieuwsgierig naar. Inmiddels zijn we 30 jaar verder en mogen in de meeste PKN-gemeentes kinderen ook deelnemen, wat ik mooi vind. Het gaat er voor mij om dat je als gemeente stilstaat bij het leven, sterven en wederopstanding van Jezus (of je dit nu letterlijk gelooft of meer in symbolische zin). Voor mij is het samen vieren dan ook belangrijker dan het vieren an sich. Voor Jezus was iedereen welkom, ouderen én kinderen ongeacht hun achtergrond. Eén van de mooiste momenten vind ik dan ook de Vredegroet aan elkaar. Dit maakt mij ervan bewust dat ik niet alleen op deze wereld ben maar deel uitmaak van een groter geheel.

Geeske van der Veen schrijft:

In de kerk, waar ik vanaf mijn geboorte bij hoorde, was het Avondmaal nog echt aan tafel gaan. Met een wit gedekte lange tafel met verzilverde schalen en schenkan met bekers.

Eraan vooraf ging natuurlijk een 'winter-belijdeniscatechisatie', afgesloten met een gesprek met twee leden van de kerkenraad. Niets moeilijks of zo, want heel aardige mannen, die ik kende als de vaders van vrienden en vriendinnen, want wij waren geen grote kerk.

Maar belijdenis doen voelde voor mij als een beslissing voor heel mijn leven en om dat te beloven aan God, vond ik nog niet zo eenvoudig, want ik wist niet of ik dat wel kon waarmaken. Ik sprong dus min of meer in het diepe, terwijl ik niet wist of ik die afstand wel kon zwemmen. Toen ik veel later nog eens een belofte deed bij mijn inzegening als diaken, had ik hetzelfde gevoel, maar kon er toen vrolijk en vroom bij denken 'God zegene de greep'. Tot ik kinderen kreeg, had ik het altijd gewoon gevonden dat de leeftijds grens voor het Avondmaal zo ongeveer rond de twintig lag. Maar toen de kinderen kwamen, veranderde er van alles in mijn ideeën.

Toen mijn 5-jarige dochter mij vroeg waarom zij niet naar het Avondmaal mocht, antwoordde ik dat je eerst belijdenis moest doen. Toen wilde zij natuurlijk weten wat dat was.

Mijn antwoord : " Bij belijdenis zeg je dat je van de Here Jezus houdt en altijd bij hem wilt horen ". " Maar ik hou toch van de Here Jezus ? " Daar had ze me klem. Ik kon niet anders zeggen dan dat ze gelijk had en dat dit een verkeerde regel van de kerk was.

Toen wij eens op vakantie in een kerk in Chamonix waren, was het ook Avondmaal. Iedereen ging staan en de schaal met brood ging rond. Ik was echt geschokt toen zij geen brood van de schaal nam (of durfde pakken) ondanks dat ik haar aanmoedigde en zij van mij wist dat ik het geen goede regel vond.

Het is voor te stellen hoe verheugd ik mij voelde bij mijn overstap naar de toenmalige Morgenstergemeente, en al die kinderen in de kerk zag en ook dat zij in die vrolijke stoet mensen mee naar voren gingen.

Toen ik veel en veel later diaken was en zelf het brood mocht uitdelen, vond ik het altijd ontroerend om dat aan een kind te geven. Ik ben nooit vergeten hoe een keer een kind mij bij het aannemen van het brood, zo ernstig en wijs aankeek, dat ik dacht : 'Zij begrijpt er meer van dan wij allemaal bij elkaar'.

De Lutherwandeling van Wittenberg naar Rome in 1510

Achter Luther aan lopen Een tocht op stevige stappers

Etappe 3-4: van (Bad)Düben naar Leipzig

Markus Matthias over zijn wandeltocht in het voetspoor van Luther. Een serie met belevenissen, ontmoetingen, overdenkingen en beschouwingen opgedaan tijdens zijn voettocht in navolging van Luther in 1510 met Rome als einddoel.

De derde etappe voerde ons van Düben naar Krostitz, een stuk langs het riviertje Mulde, vervolgens weer door een bos en voormalige hei en dan grotendeels over het platte land met veel graanvelden, waaronder ook het oude graan gierst. Een mooie plek onderweg was de dorpskerk S. Lukas in Krippenhna, een heel kleine gemeente, die echter met veel enthousiasme de kleine kerk op een schitterende manier heeft gerestaureerd. Gelukkig ontmoetten wij hier de kosteres die ons veel over de gemeente en het kerkje met haar oude orgel uit 1771 (Johann Ernst Hähnel) kon vertellen. Een stuk verder kwamen wij door het dorpje Wölkau waar het oude slot nog steeds in de steigers stond. Het dorp bleek bijna leeg te zijn, het

bekende fenomeen van leegloop van het platteland. Hier vroegen wij een jongetje dat op een fiets rondzwierf om ons door het slotpark te leiden. Aan het einde van de rondleiding vroegen wij hem voor welke baan hij zou willen kiezen. Zijn antwoord was: toeristengids! Blijkbaar had hij in Wölkau geen keuzemogelijkheid. Het dorp Krostitz (Crostitz) is in Oost-Duitsland bekend om zijn lekkere bier (Ur-Krostitzer), dat echter eerst na Luthers reis naar Rome hier gebrouwen werd. Want pas in 1534 werd aan Hans Wahl op het ridderlijke landgoed Crostitz het recht om te brouwen verleend. Toen ging het echter slechts om een bier voor het dagelijks gebruik (in plaats van water dat vaak niet zuiver genoeg was om te drinken), gebrouwen alleen uit gerst, en daarom donkerder (bruiner) dan gewoon.

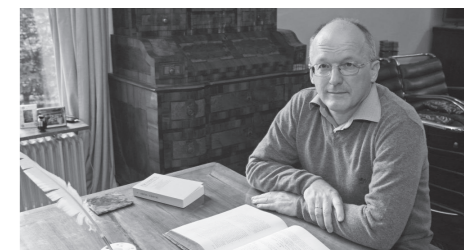
In Krostitz waren wij al (vanaf Düben) in het oude hertogdom Saksen beland, dat voortgekomen is uit de opdeling van Saksen in 1485 in het keurvorstendom (met Wittenberg) en het hertogdom (met Leipzig en Dresden).

Toen Luther later, bijvoorbeeld voor de disputatie in Leipzig van 1519, naar Leipzig ging, moest

hij hiervoor een vrijgeleide bij de hertog Georg II. (met de Baard) van Saksen aanvragen, omdat die het hele leven lang rooms-katholiek bleef. Georg II. was trouwens ook tot 1515 heer over de heerlijkheid Friesland. Toen verkocht hij zijn rechten in Friesland aan Karel V (1515) die de heerlijkheid bij de Habsburgse Nederlanden (1524) inlijfde.

De rest van de weg was tamelijk effen, weinig huizen, veel velden, veel tijd om rustig te lopen en na te denken. We naderden Leipzig uit (oost-) noordelijke richting en wij konden grotendeels langs het riviertje Parthe dat door Leipzig stroomt, naar de binnenstad lopen. Dat was mooi omdat de weg door beemden binnen de stad liep. Op die dag begon echter ook het regenachtige weer dat ons verder zou begeleiden.

In Leipzig is Luther niet vaak geweest. Voor het eerst waarschijnlijk op de weg naar Rome.

Prof. dr. Markus Matthias (1956) is sinds 2008 hoogleraar Lutherana aan de Protestantse Theologische Universiteit (PTHU) in Amsterdam. Zijn wieg stond in het Duitse Mainz.

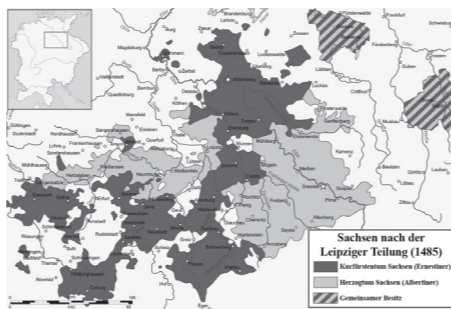
Vervolgens voor de disputatie met zijn tegenstander Johann Eck (1486–1543) van 27 juni t/m 15 juli 1519 op de Pleißenburg in Leipzig, waar Luther voor het eerst bestreed dat alle uitspraken van de paus of de concilies onfeilbaar zouden zijn. Hier, in Leipzig, begint Luther eigenlijk afstand te nemen van het oude beeld en van de oude structuren van de Westerse kerk. De kerk mag niet over de mensen en hun gewetens heersen, maar moet het Evangelie dienen. Het gezag van de kerk ligt niet in haar structuur of in haar ambten, maar in haar boodschap. Toen woonde hij bij Melchior Lotter (1470–1549). Dat was een belangrijke boekdrukker en uitgever die al vroeg de werken van Luther heeft uitgegeven, onder meer de 95 stellingen van 1517.

Pas in 1539 is Luther opnieuw in Leipzig geweest, dit keer omdat na het overlijden van hertog Georg II. (17 april 1539) met Pinksteren 1539 ook in het hertogdom Saksen de hervorming werd ingevoerd. Toen woonde Luther in het hofje van Auerbach, later bekend uit Goethe's Faust (Auerbach's kelder).

Voor ons was echter ook de Nikolaikerk een aantrekkelijke plek om te bezoeken. Hier werd immers op basis van het christelijk Lutherse geloof al vanaf het begin van de jaren tachtig, wekelijks op maandag een vredesgebed gehouden (het maandaggebed). Vanaf 1982 werd het Bijbelse symbool 'zwaarden tot ploegscharen' zie (Micha 4:1–4; Jesaja 2:2-4) het symbool van de vredesbeweging. Vanuit het vredesgebed ontstond een beweging met steeds groeiende deelnemers (tienduizenden, soms wel meer dan honderdduizend) die demonstraties tegen het regime van de toenmalige DDR en voor democratie, vrije verkiezingen en vrijheid hielden. Zie hierover ook het boek van de predikant Christian Führer (1943-2014): 'Geloof laat een Muur vallen. Mémoires van de Wende-dominee', vertaald door Pieter Oussoren, Skandalon Uitgeverij 2017.

Markus Matthias

Samen naar de kerk in juni 2023

De meeste diensten zijn online te volgen:

Johanneskerk en De Kapel: via kerkdienstgemist.nl
Wijkgemeente-Zuid/Ontmoetingskerk via: www.pkn-eindhoven.nl/eindhoven-zuid-vieringen
Kruispunt via: www.kerkdienstgemist.nl en www.xpunt.info

Let ook op nadere aankondigingen via de website www.pkn-eindhoven.nl en de weekbrief van uw wijkgemeente!

Bovenaan de wijkberichten vindt u de adresgegevens van de betreffende wijkkerken.

Zondag 4 juni 2023		Collectedoel: Diaconie
Johanneskerk	10.00 uur	ds. K.M. Wuijster
	12.00 uur	thema lunch (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	ds. B. van Litsenburg
Kruispunt	10.00 uur	ds. J.H. Visser, Amsterdam
	19.00 uur	verdieping
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	09.30 uur	geen dienst

Zondag 11 juni 2023		Collectedoel: Algemeen Kerkenwerk
Johanneskerk	10.00 uur	ds. B.J. van Haarlem
	12.00 uur	ds. B.J. van Haarlem (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. Pumplun
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	aanbidding
Ontmoetingskerk	10.00 uur	ds. T. Huisman
Lutherse Gemeente	09.30 uur	ds. S. Freytag

Zondag 18 juni 2023		Collectedoel: Diaconie
Johanneskerk	10.00 uur	ds. K.M. Wuijster
	12.00 uur	viering velerlei rond de dag van de vluchteling (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	ds. M.J. Kreeft
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	ds. W. Gugler
Ontmoetingskerk	10.00 uur	dhr. L. Wijbenga
Lutherse Gemeente	11.00 uur	ds. S. Coenradie, DoReLu-dienst

Zondag 25 juni 2023		Collectedoel: Kerk in Actie WereldDiaconaat
Johanneskerk	10.00 uur	ds. B.J. van Haarlem
	12.00 uur	pastor J. De Schepper (dienst De Kapel)
Kerk in Son	10.00 uur	mevr. A. Nieuwenhuizen
Kruispunt	10.00 uur	ds. W. Gugler
	19.00 uur	bijbelacademie
Ontmoetingskerk	10.00 uur	dhr. J. Lankhaar
Lutherse Gemeente	09.30 uur	dr. T.H.M. Akerboom

Collecte
 U kunt uw collectebijdrage overmaken op IBAN nummer NL47 RABO 0373 7186 75 t.n.v. PGE-collecten onder vermelding van de afkorting van uw wijkgemeente (JK = Johannesgemeente, KP = Kruispuntgemeente en OK = Wijkgemeente-Zuid), de datum van de zondag en het collectedoel.

Wie Wat Waar

ALGEMENE KERKENRAAD

Voorzitter: dhr. H. Grootjans,
 p/a Camphuysenstraat 4,
 5615 KS Eindhoven, tel. 2895888,
 e-mail: AK.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
 Scriba: vacant
 e-mail: AK.scriba@pkn-eindhoven.nl

DIACONIE

Voorzitter: dhr. L.F. Steinhauer,
 Hyacinthstraat 16, 5644 KC, tel. 2125023,
 e-mail: CvD.voorzitter@pkn-eindhoven.nl
 Secretaris: vacant
 e-mail: cvd.secretaris@pkn-eindhoven.nl
 IBAN: NL62 RABO 0373 7369 32
 t.n.v. College van Diakenen Protestantse
 Gemeente Eindhoven o.v.v. uw doelbestemming
 Protestfonds en financiële hulp: Kerkelijk Bureau,
 tel. 2522575,
 e-mail: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl
 IBAN: NL12 RABO 0373 7369 59
 t.n.v. Diaconie - Protestfonds

WIJKGEMEENTE EINDHOVEN-ZUID

Predikant: dhr. Tj. Huisman,
 Heezerweg 229, 5643 KB,
 tel. 8448177 / 06-15695919,
 e-mail: tjhuisman27@gmail.com
 vrije dag: zaterdag
 Scriba: mw. S.A. Trapman,
 Waterfront 135, 5658 SG, tel. 8424442,
 e-mail: EhvZuid.scriba@pkn-eindhoven.nl
 IBAN wijkfonds: NL88 RABO 0373 7187 13
 t.n.v. Wijkgemeente Eindhoven-Zuid - wijkfonds
 o.v.v. uw doelbestemming
 IBAN bloemenfonds: NL87 RABO 0373 7369 67

Kerkbladbezorging:

Strijp-Gestel-Meerhoven:
 dhr. T. Schneider, tel. 2518614
 Stratum-Tongelre:
 dhr. J. Trapman, tel. 2122482
 e-mail: j.trapman@chello.nl

JOHANNESGEMEENTE

Predikant: dhr. B.J. van Haarlem,
 Brunelleschiweg 8, 5624 CJ, tel. 2366339,
 e-mail: bjvanh57@gmail.com
 Predikant: mw. K.M. Wuijster,
 Ithacastraat 28, 5631 JE, tel. 8795522,
 e-mail: k.wuijster@gmail.com
 Kerkelijk werker: mw. P. Zweers,
 tel. 06-58774450
 e-mail: kerkelijkwerkerpetra@gmail.com
 Scriba: mw. A. Buitenhuis-Kreeft,
 Chamonixlaan 19, 5627 LX, tel. 06-12392751,
 e-mail: Johannesgemeente.scriba@pkn-eindhoven.nl
 IBAN: NL66 RABO 0373 7187 21
 t.n.v. Johannesgemeente - wijkfonds
 o.v.v. uw doelbestemming

Kerkbladbezorging:

dhr. S. Nauta, tel. 2425633
 e-mail: nauta.sjaak@gmail.com

KRUISPUNTGEMEENTE

Predikant: dhr. W. Gugler,
 Vullingshspark 6, 5591 DB Heeze,
 tel. 2097623
 e-mail: w.gugler@filternet.nl
 Scriba: mw. I. Jansen-Smit, tel: 06 41251490
 e-mail: scriba@xpunt.info
 IBAN: NL13 RABO 0373 7187 05
 t.n.v. Kruispuntgemeente - wijkfonds
 o.v.v. uw doelbestemming

EVANGELISCH-LUTHERSE GEMEENTE ZUID-NEDERLAND

Predikant: mw. S. Freytag, tel. 06-43955283,
 e-mail: ds.freytag@lutherszuidnederland.nl
 Scriba: dhr. T. Tempelaar, Amerlaan 2,
 5626 BP, tel. 2623104,
 e-mail: secretariaat@lutherszuidnederland.nl

KINDERDIENST/JEUGDWERK

Eindhoven-Zuid,
 Floor de Nooij, tel. 2122563
 e-mail: smits.de.nooij@hetnet.nl
 Johannesgemeente,
 Anneke van Wolfswinkel, tel. 06-16310093
 e-mail: anneke.vanwolfswinkel@gmail.com
 Kruispuntgemeente
 Hanna Hardeman-van der Zwan,
 e-mail: bertenhanna@gmail.com

STUDENTENPASTORAAT/TINT

Studentenpastor/life coach: mw. M.S. van Tuijl
 e-mail: m.v.tuijl@tue.nl
 TU/e Atlas
 Postbus 513, 5600 MB Eindhoven
 www.tint-eindhoven.nl
 Scriba: dhr. W. Mak, Grondhevel 20,
 5685 AV Best, tel. 0499-310383,
 e-mail: willem.mak@xs4all.nl

PREDIKANTEN/GEESTELIJK VERZORGERS

GGZE Grote Beek, mw. A. Bremmer,
 tel. 06-83667851, e-mail: Alice.Bremmer@ggze.nl
 GGZE Grote Beek, mw. I. Hyvärinen,
 tel. 2970619, e-mail: ai.hyvarinen@ggze.nl
 GGZE De Woenselse Poort, dhr. B.Veldhorst,
 tel. 2613791, e-mail: bj.veldhorst@ggze.nl
 MMC, mw. Petra Zweers, tel. 8889582
 Petra.Zweers@mmc.nl
 Severinus, mw. K. Seijdell, tel. 06-11403496,
 e-mail: karin.seijdell@severinus.nl

INLOOPHUIS 't HEMELTJE

Voor informatie zie rechts onderaan op de middenpagina's.

OPEN HUIS SINT CATHRIEN

Voor informatie zie rechts onderaan op de middenpagina's.

KINDERTELEFOON Zuidoost-Brabant

Tel. 0800-0432 (gratis)
 iedere dag van 14.00-20.00 uur

SENSOOR (SOS Telefonische Hulpdienst)

Tel. 0900-0767 of 040-2125566
 24 uur per dag, 7 dagen per week emotionele
 ondersteuning. Chat en e-mail: www.sensoor.nl
 Info: www.sensoor.nl/brabant

Uitgave van de Protestantse Gemeente Eindhoven
pkn-eindhoven.nl
 periode: 04-06-2023 t/m 01-07-2023

Jaargang 52, no. 6

Samen

Versijnt 10 maal per jaar

Adres Hoofredactie van SAMEN

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
 Telefoon: 040 252 2575
 E-mailadres: samen.redactie@pkn-eindhoven.nl

Leden van de Hoofredactie van SAMEN

Wil van Egmond, Bert Jan van Haarlem,
 Jaap Stooker en Joke Wytzes-de Bie

Attentie

Het volgende SAMEN-nummer:
 02-07-2023 t/m 02-09-2023

Inleverdata t.b.v. het volgende SAMEN-nummer:

- **12 juni:** kopij voor het wijkbericht bij de wijkredactie
- **14 juni:** complete wijkbericht bij de hoofdredactie
- **7 juni:** kopij van schriftelijke reacties op artikelen bij de hoofdredactie
- **14 juni:** kopij voor het overige gedeelte bij de hoofdredactie

Kerkelijk Bureau

Camphuysenstraat 4, 5615 KS Eindhoven
 Geopend op afspraak
 Telefonisch bereikbaar:
 - maandag t/m donderdag van 09.00 – 11.30 uur
 - telefoon: 040 252 2575
 E-mailadres: kerkelijk.bureau@pkn-eindhoven.nl

Protestantse Gemeente Eindhoven

IBAN: NL91 RABO 0373 7186 59 t.n.v.
 Protestantse Gemeente Eindhoven
 o.v.v. uw doelbestemming

Collectebonnen

U kunt een veelvoud van € 20,00 storten op
 IBAN: NL69 RABO 0373 7186 67 t.n.v.
 PGE - Collectebonnen o.v.v. adresgegevens
 en aantal bonnen van €1,- en/of €2,-.
 De bonnen worden u daarna zo spoedig mogelijk
 toegestuurd.

Kerkblad SAMEN

IBAN: NL03 RABO 0373 7186 91 t.n.v.
 PGE - Kerkblad SAMEN o.v.v. gift SAMEN

Indien een artikel uit dit kerkblad wordt
 overgenomen, dan met bronvermelding.
 Op de foto's rust copyright.

Alle herkenbare personen op foto's hebben
 hun toestemming voor publicatie verleend.

E-mailadres PGE-website

web.redactie@pkn-eindhoven.nl

Drukwerk: Snep

Een ode aan de kerk

Wanneer ik naar de wereld om me heen kijk, en de misère zie, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. Een plek waar nooit iets leek te gebeuren maar ook niks hetzelfde was

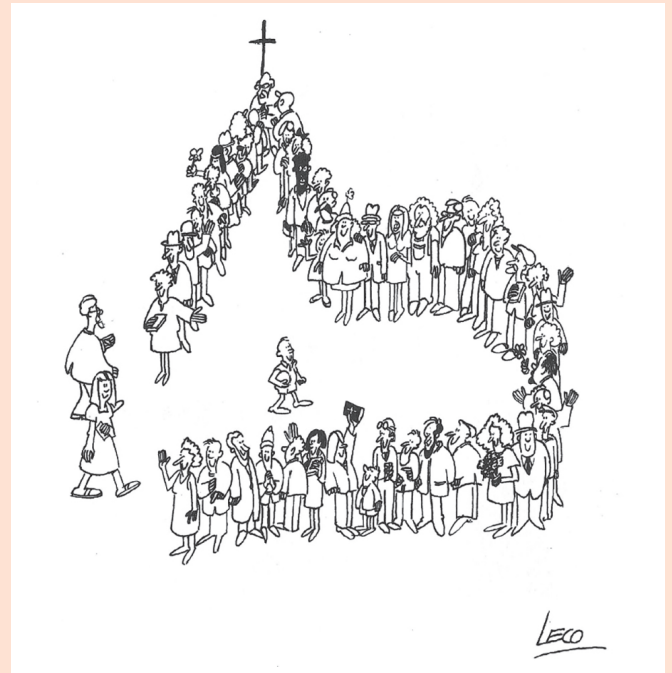
Wanneer ik de zoveelste arme ziel op straat zie verteren, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. Een plek waar wij vroeger rare, spannende flessen en naalden vonden in de tuin.

Wanneer ik mijn volgende liefdesverdriet heb, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De plek waar dit idee voor het eerst in mijn gedachten werd gedrukt.

Wanneer ik een moeder zie huilen om haar verloren zoon, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De plek waar ik voor het eerst mijn grote broer zag huilen en waar iedereen samen kwam voor de verloren zoon.

Wanneer ik kinderen zie spelen in de regen, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De plek waar geloof en religie als een spel waren waar niemand verloor of won.

Wanneer ik zie dat een kind wordt geslagen en gepest, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De enige plek waar andere kinderen dit niet bij mij deden.

Wanneer ik een klant zie binnenkomen voor z'n vijfde fles wodka, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De plek waar ook een alcoholist nog een kind van God was en zo ook behandeld werd.

Wanneer ik een oude vriend tegenkom met lege ogen en open mond, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De plek waar iemand weer zijn ziel kon terugvinden.

Wanneer ik om 5 uur 's ochtends mijn laatste bier opdrink, denk ik terug aan jeugd in de kerk. De plek waar ik nooit de wijn mocht drinken.

Wanneer ik vijfduizend man Sweet Caroline in een monocultuur aan mensen hoor zingen, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De plek waar elk weekend hetzelfde gebed werd gezongen.

Wanneer ik mijn vrienden zie twifelen over hun plek in het leven, denk ik terug aan mijn jeugd in de kerk. De plek waar elke zondag deze twijfel werd besproken.

Wanneer ik terugdenk aan mijn jeugd in de kerk, de plek met zoveel herinneringen, vraag ik me af: waarom ga ik niet meer terug?

Gosse Leibbrandt